

21.10.2016

BASIN AÇIKLAMASI

Fındık sektöründe yaşanmakta olan fiyat hareketlerinden dolayı özellikle ve bir tek borsamızın hedef haline getirilerek sosyal medya başta olmak üzere birçok basın yayın organından hakarete varan ithamlarla üzerimize gelinmesi noktasında, her fırsatta ve defalarca söylediklerimizi, bir yerde malumun ilanını, bir kere daha söyleme ihtiyacı hâsıl olmuştur.

- Öncelikle, şahsımın ve temsil ettiğim kurumun bir takım şahıslardan, zümrelerden, yapılardan vs. çekindiği, korktuğu, icazet aldığı yönündeki iddialar asılsızdır, en hafif tabiriyle “YALANDIR.” Ordu Ticaret Borsası, kuruluş ve işleyişini düzenleyen 5174 sayılı kanun ile bu kanuna dayanılarak çıkartılmış yönetmelikler ve diğer amir mevzuat hükümlerine azami hassasiyet göstererek iş ve işlemlerini gerçekleştiren, gücünü anayasadan alan bir kurum olup; hakkımızdaki bu türden iddiaların aynı zamanda hukuki dayanağı da bulunmamakta olup zamanı geldiğinde iddia sahipleri hakkında gerekli hukuki süreçler de başlatılacaktır.
- Fındık üretim bölgesinde Ordu Ticaret Borsasının da dâhil olduğu 14 Ticaret Borsası bulunmaktadır. Son zamanlarda fındığın işlem gördüğü borsalar arasında İstanbul Ticaret Borsası da eklenmiştir. Fındık fiyat ilanı yapan bu borsaların ilan ettikleri fiyatlar incelendiğinde birbirine çok yakın ya da aynı fiyatlar olduğu görülecektir. Şu halde, herhangi bir yerde fındık fiyatı 15 TL ya da 20 TL’ydi de Ordu Ticaret Borsası 10-11 TL mi yazmıştır? Tam bu noktada Ordu Ticaret Borsasının “*Merkez Borsa*” olduğu ve diğer borsaları etki ya da baskı altında tuttuğu gibi mantığa ve mevzuatlara tamamen aykırı bir iddianın da yine, tarafımızdan, hukuk karşısında ispatının isteneceğini belirtmek isteriz. Türkiye genelindeki tüm Ticaret Borsaları müstakil olup, herhangi bir konuda aralarında astlık üstlük ilişkisi mevcut değildir.
- Fındık pazara ilk arz edildiği anda bir zirai üründür. Diğer zirai ürünlerde olduğu üzere fındıkta da pazara arz noktasında ters bir mantık vardır. İlk fiyatı “*Alıcı*” telaffuz etmektedir. Oysa klasik ticari işlemlerde ürünün mülkiyeti kime aitse ilk fiyatı da o telaffuz etmektedir/etmelidir. Yani, ilk fiyatı telaffuz eden taraf satıcıdır. Tarım ürünlerindeyse durum tersine dönmektedir. İşte bu durum bile tek başına tarım ürünleri piyasasında eksik rekabet şartları olduğunu göstermektedir. Ve bu yapısal bir sorundur. Bu yapısal sorunun, Ticaret Borsalarına tanınmış olan yetkilerle aşılmasının mümkün olmadığı herkesçe de malumdur.

- Borsaların görevleri arasında *“Borsaya dâhil maddelerin borsada oluşan her günlük fiyatlarını usulü dairesinde tespit ve ilan etmek”* hükmüne dayanarak borsalar fiyat ilan etmektedirler. Bu, bir anlamda kamusal bir görevdir. Fiyat ilan etmek ile fiyat belirmemek aynı şey değildir. Bizler fiyat belirlemiyor, fiyat ilan ediyoruz. Fındık üretim bölgesindeki Ticaret Borsalarının hiçbirinde *“Satış Salonu”* bulunmamakta olup, spot işlem takibi de yapılamamaktadır. Bu nedenle de günlük fiyatların tespiti ağırlıklı olarak *“Fiyat Haberleşmesi”* denilen usulle ve müsbet evrak teminiyle yapılmaktadır. Fındık üreticiden çıkıp da tüccar ve sanayiciye gelince ağırlıklı olarak bir ihraç maddesi haline dönüşmektedir. Ve daha ilk aşamada ilk fiyatı alıcının telaffuz etmesi yapısal sorunu, nihai noktaya kadar silsileyle devam etmektedir. Nihai noktadan kasıt elbette ihracat yaptığımız alıcılar olmaktadır. Alıcının fiyat deklare etmesi ve kabuklu fındığın iç fındığa dönüşüm maliyeti gibi bir takım teknik unsurların da dikkate alınması ve müsbet evrakla çaprazlama yapılması gibi işlemler ardından ortaya çıkan ortalama fiyat tamamen **BİLGİ AMAÇLI** olarak kamuoyuyla paylaşılır. Borsamız fiyat ilan panosunun üstünde ilan edilen fiyatın nasıl tespit edildiğinin ve **BİLGİ AMAÇLI** olduğunu ifade eden bir özet yazı da asılı bulunmaktadır. Borsa tarafından ilan edilen fiyatı *“Tavan Fiyat”* gibi algılamak ya da algılatmak yanlıştır. Bu fiyat *“Bugün, fındığın bu fiyattan alım satım yapılabilir, pazarlığa buradan başlanabilir”* gibi bir bilgi vermektedir.
- Fındık 1960’lardan 2009 yılına kadar devlet tarafından *“Taban Fiyat Garantili Destekleme Alımı”* modeliyle desteklenmiştir. Yaklaşık 50 yıllık bir devlet müdahalesi ardından serbest piyasa denilen şartlara bırakılmıştır ve bu şartlarda da test edilmektedir. Alışkanlıklar elbette kolay değişmeyecektir. Borsa panosuna yazılan fiyatın taban fiyat gibi algılanması ve bu noktada da düşen fiyatlar karşısında tedirginlik yaşanması bu açıdan bakılınca elbette normaldir. Tekrar etmekte yarar vardır; borsaların ilan ettikleri fiyat taban ya da tavan fiyat değildir, özellikle üreticilerimiz bu fiyattan fındığını satmak zorunda oldukları gibi bir durum asla söz konusu değildir. Fındığı kıymetlendirecek olan bizzat üreticilerimizin kendisidir. Onlar ürünlerine sahip çıktıkça ve kendi öz örgütleri işlevsellik kazandıkça her şeyi değiştirmek de mümkün olabilecektir. Bu fiyat, üreticilerimiz ürünlerinin satışı için pazarlığa başlayabilecekleri, kabul edilebilir pazarlık eşğini gösteren bilgi amaçlı fiyattır. Bunun dışında başka ve gizli bir manası da yoktur.
- Bir diğer öne çıkan husus ise; rekolte az, o halde neden fiyatlar yükselmiyor? Evet rekolte az ama özellikle son yıllarda alıcı sayısı da azaldı. Ordu Ticaret Borsası kurulduğu tarihten bu yana üye kayıtları incelendiğinde yaklaşık 1.700 firma ve şahsın fındık sektöründe baktığı görülmektedir. Bu durum bölgedeki diğer borsa üyeleri için de geçerli olup yıllar içinde alıcı sayısının azalması ve bugünkü tablonun ortaya çıkmasına da olanak doğmuş oldu. Az evvel fındığın pazara arz edilmesi sürecinde alıcı odaklı silsileden bahsetmiştik. İşte o silsile içinde taraflardan birinin sayısının da hızla azalması, sektörde azların

çoğalmasına sebep olmaktadır. Tam rekabetçi ortamın oluşamadığı piyasalarda ortaya çıkacak piyasa fiyatı tarafları memnun etmeyecektir. İşte tam bu noktada başka yapısal önlemler alınması akla gelmektedir ki, bu durum da Ticaret Borsalarını aşmaktadır.

- Fındık hem tarımsal üretim anlamında hem de bir ihraç maddesi olması anlamında oldukça önemli bir üründür. O nedenle, üretim ve ticaretindeki bu “*el yordamı*” kültürünün değişmesi, çağdaş tarım işletmeciliği, etkin bir stok kontrol sistemi, müstakil bir fındık kanunu çıkartılması, tam rekabetçi piyasa yapısını bozan unsurların ortadan kaldırılması gibi el birliği ve güç birliği yapılarak hayata geçirilecek unsurlar üzerinde durulmalıdır.
- Fındık sektöründe yaşanan fiyat sorununun müsebbibi olarak Ordu Ticaret Borsasının gösterilmesi ne hukuki, ne mantıki ne de vicdanidir. Bizler, popülizm peşinde olanların arzu ettiği biçimde ve hayal ettiklerini konuşmak, yazıp çizmek zorunda değiliz. Sorumluluklarımızın farkındayız ve yeri geldiğinde bu kentteki tüm kesimlerle işbirliği içinde olduk ve olmaya devam edeceğiz. Bundan sonra şahsımızı, kurumumuzu hedef alan, hedef gösteren, yasal dayanağı olmayan her türden itham karşısında hukuk yoluna gideceğimizi kamuoyuna saygıyla beyan ederim.

Ziver KAHRAMAN
Ordu Ticaret Borsası
Yönetim Kurulu Başkanı